

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

_____ С.М. Лутковська

« » липня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова в науці

Рівень вищої освіти Третій (освітньо-науковий)

Галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки, 20 Аграрні науки та продовольство, 13 Механічна інженерія

Спеціальності: 051 Економіка, 204 Технології виробництва та переробки продукції тваринництва, 133 Галузеве машинобудування, 132 Матеріалознавство, 201 Агрономія, 071 Облік і оподаткування, 181 Харчові технології

Проекти освітньо-наукових програм: Економіка, Технології виробництва та переробки продукції тваринництва, Галузеве машинобудування, Матеріалознавство, Агрономія, Харчові технології

Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова в науці» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальностями 051 Економіка, 204 Технології виробництва та переробки продукції тваринництва, 133 Галузеве машинобудування, 132 Матеріалознавство, 201 Агрономія. Вінниця : РВВ ВНАУ, 2022. 34 с.

Розробник: Холод І.В., доктор філософії, старший викладач кафедри української та іноземних мов

Викладач, який проводить практичні заняття:

Юмачікова О.М., кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української та іноземних мов

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української та іноземних мов

Протокол №1 від 31 липня 2023 року

Завідувач кафедри _____ Руслан КРАВЕЦЬ

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні навчально-методичної комісії факультету менеджменту та права

Протокол №1 від 31 липня 2023 року

Голова комісії факультету
менеджменту та права _____ Ігор БЄЛКІН

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні науково-методичної комісії університету

Протокол №1 від 1 серпня 2023 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Фахівці освітньо-наукового рівня	Нормативна	
Атестацій – 2		Рік підготовки (курсу):	
Загальна кількість годин – 150		1-й	1-й
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 7		Лекції	
		- год.	- год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	6 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		118 год.	144 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів освітніх компонентів, отриманих студентами, які навчалися за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.

Передбачено розробка аудіокурсу, дистанційних online курсів для здобувачів з особливими освітніми проблемами (інклюзивної освіти).

Призначення навчальної дисципліни. Дисципліна розрахована на аспірантів. Складається з двох блоків, вивчається протягом I семестру, закінчується заліком.

Метою компоненти є формування:

- здатність опанувати технології роботи з науковим текстом, розвивати вміння і навички мовностилістичного аналізу наукового тексту;

- здатність аргументовано оцінювати наукове мовлення в різних комунікативних ситуаціях щодо дотримання норм літературної мови;
- вміння застосовувати мультимедійні технології у презентації наукового дослідження;
- забезпечення нормативності у творенні й використанні фахових термінів.

Задачі вивчення дисципліни. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати програмні компетентності.

2. Компетентності та результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Спеціальність 051 – Економіка:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в науковій діяльності.

ЗК 6. Здатність до науково-організаційної діяльності і співпраці в межах фахової спільноти.

спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК 2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англомовних наукових текстів з економіки.

ФК 3. Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності.

ФК 4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти та у реальному секторі економіки.

ФК 8. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

програмні результати:

ПР 4. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи

ПР 5. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.

ПР 6. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

ПР 7. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

ПР 8. Розробляти навчальні дисципліни з економічних та фінансових дисциплін згідно стандарту освіти і нормативного змісту підготовки здобувачів освіти різних рівнів із доцільним застосуванням різноманітних методів і методик навчання та оцінювання у відповідності до очікуваних навчальних результатів.

ПР 9. Аналізувати і виявляти закономірності функціонування національних, так і міжнародних соціально-економічних систем.

ПР 10. Демонструвати принципи академічної доброчесності і високої академічної культури.

Спеціальність 204 – Технології виробництва та переробки продукції тваринництва:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність професійно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно так і письмово.

ЗК 3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 4. Здатність проводити дослідження на професійному рівні.

ЗК 5. Здатність до проведення патентного пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність критично сприймати та аналізувати наукову інформацію, генерувати нові ідеї (креативність), приймати обґрунтовані рішення та створювати інтелектуальну власність впроваджуючи її у виробництво.

ЗК 7. Здатність працювати автономно та в команді.

ЗК 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.

ЗК 9. Визначеність та наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 11 Здатність донести нову інформацію фахівцям виробництва та переробки продукції тваринництва вітчизняного та міжнародного рівня.

спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність планувати, організовувати та проводити наукові дослідження, обробляти, публікувати та патентувати їх результати.

ФК 2. Здатність до комплексного підходу у володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і вітчизняної сільськогосподарської науки.

ФК 3. Здатність проведення фахового аналізу наукових досліджень, різних інформаційних джерел, авторських методик, конкретних освітніх, наукових та професійних матеріалів з технології виробництва і переробки продукції тваринництва.

ФК 5. Здатність набувати нові знання, виконувати, аналізувати та критично оцінювати результати експериментальної роботи.

ФК 6. Здатність формувати структуру дисертаційної роботи та рубрикації її змістовного наповнення в часовому вимірі.

ФК 7. Здатність брати участь у наукових дискусіях, діалогах на вітчизняному та міжнародному рівнях, відстоювати наукову позицію з технології виробництва і переробки продукції тваринництва.

програмні результати:

ПР 1. Вміти вести пошук наукової інформації, представляти результати наукових досліджень державною та іноземною мовами.

ПР 2. Демонструвати теоретичні знання та практичні навички під час здійснення наукових досліджень у лабораторних та виробничих умовах.

ПР 3. Проводити підготовку та публікувати наукові статі, монографії, науково-методичні рекомендації, тези доповідей у фахових виданнях України та науково-метричних платформах.

ПР 4 Обробляти статистично отримані результати наукових досліджень з використанням інформаційних технологій.

ПР 5 Приймати участь у виконанні бюджетних, госпдоговірних та ініціативних науково-дослідних робіт (тем).

ПР 6 Впроваджувати сучасні досягнення світового виробництва, передових технологій, результатів наукових досліджень у виробництво та навчальний процес.

ПР 7. Аналізувати та впроваджувати результати наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів

ПРН 9. Використовувати інформаційні технології в процесі здійснення галузевих досліджень, аналізу та обробки одержаної інформації.

ПР 10 Володіти дослідницькими навичками, працювати самостійно, або в групі, уміти отримувати результат у рамках певного часу з наголосом на академічну добросовісність.

Спеціальність 133 – Галузеве машинобудування:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері галузевого машинобудування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 5. Здатність використовувати у професійній діяльності базові знання з фундаментальних та прикладних наук.

ЗК 6. Здатність знаходити, обробляти й аналізувати необхідну інформацію для розв'язання задач і прийняття рішень.

спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері галузевого машинобудування та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з галузевого машинобудування та суміжних галузей.

ФК 2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англомовних наукових текстів з галузевого машинобудування.

ФК 8. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної добросовісності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

програмні результати:

ПР 4. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, обробки та аналізу інформації, програмне забезпечення та інформаційні системи.

ПР 5. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми галузевого машинобудування з врахуванням технічних, економічних та екологічних аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.

ПР 6. Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми галузевого машинобудування, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях, вміти реєструвати права інтелектуальної власності.

ПР 7. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

ПР 8. Вільно володіти державною мовою, уміти професійно презентувати результати досліджень іноземною мовою.

ПР 9. Уміти працювати в команді, у тому числі міждисциплінарній, мати навички міжособистісної взаємодії.

ПР 10. Використовувати сучасні інтегровані та інформаційно-комунікативні технології під час спілкування, обміну інформацією, збору, аналізу, оброблення, інтерпретація різних джерел.

ПР 15. Вміти адаптуватись до нових умов управління розробкою проєкту на всіх стадіях, забезпечувати відповідність проєкту науковій проблематиці з дотриманням вимог до академічної доброчесності.

Спеціальність 132 – Матеріалознавство:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі матеріалознавства, проводити дослідницько-інноваційну діяльність, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність знаходити, обробляти й аналізувати необхідну інформацію для розв'язання задач і прийняття рішень.

ЗК 3. Розуміння значення дотримання етичних норм та авторського права при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково-педагогічній діяльності.

ЗК 4. Здатність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації українською та іноземними мовами.

ЗК 5. Здатність застосовувати новітні педагогічні, у тому числі інформаційні, технології у навчальному процесі.

ЗК 6. Здатність використовувати у професійній діяльності базові знання з фундаментальних та прикладних наук.

спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК 4. Здатність реалізувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем, пов'язаних з розвитком обробки металів тиском.

ФК 5. Спроможність спілкуватись в галузі механічної інженерії в діалоговому режимі в різномовному середовищі.

ФК 8. Здатність до постійного самовдосконалення у професійній сфері, відповідальність за навчання інших при проведенні науково-педагогічної діяльності та наукових досліджень в галузі механічної інженерії.

програмні результати:

ПР 2. Інтегрувати існуючі методики та методи досліджень та адаптувати їх для розв'язання наукових завдань при проведенні дисертаційних досліджень.

ПР 3. Вміти визначити об'єкт і суб'єкт, предмет досліджень, використовуючи гносеологічні підходи до розв'язання технічних проблем.

ПР 4. Спланувати та реалізувати на практиці оригінальне самостійне наукове дослідження, яке має суттєву новизну, теоретичну і практичну цінність та сприяє розв'язанню соціальних, наукових та інших проблем.

ПР 6. Вміти доступно, на високому науковому рівні доносити сучасні наукові знання та результати досліджень до професійної та непрофесійної аудиторії.

ПР 7. Описувати результати наукових досліджень у фахових публікаціях у вітчизняних та закордонних спеціалізованих виданнях, в тому числі, у внесених до наукометричних баз Scopus, Web of Science або їм аналогічних.

ПР 8. Дотримуватись етичних норм, враховувати авторське право та норми академічної доброчесності при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково-педагогічній діяльності.

ПР 9. Застосовувати логіку та методологію наукового пізнання.

ПР 10. Вміти використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності.

ПР 11. Застосовувати знання наукових принципів матеріалознавства для модернізації та створення нових матеріалів та процесів.

ПР 12. Планувати теоретичне та експериментальне дослідження, оцінювати, адаптувати та узагальнювати його результати.

ПР 13. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми

матеріалознавства з врахуванням технічних та екологічних аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.

Спеціальність 201 – Агрономія:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні наукові задачі та проблеми, включно з прийняттям рішень щодо відбору даних та виборів методів досліджень для вивчення агрономічних наук (відповідно до спеціалізації) у різних просторово-часових масштабах із використанням комплексу міждисциплінарних даних в умовах глобальної інформатизації.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Креативність, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до критичного аналізу та оцінювання сучасних наукових досягнень при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, у тому числі в міждисциплінарних областях.

ЗК 3. Здатність приймати обґрунтовані рішення, планувати і здійснювати комплексні дослідження на сучасному рівні з використанням новітніх інформаційних та комунікаційних технологій на основі цілісного системного наукового світогляду з використанням знань в області історії і філософії науки.

ЗК 4. Здатність виявляти, отримувати, аналізувати та систематизувати інформацію із різних джерел.

ЗК 5. Здатність розробляти та управляти науковими проектами, ініціювати організації досліджень у галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності з урахуванням фінансування науково-дослідницьких робіт.

ЗК 7. Здатність презентувати результати своїх досліджень.

ЗК 8. Дотримання норм наукової етики, авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності.

ЗК 9. Здатність здійснювати науково-дослідну та науково-виробничу діяльність, зберігаючи природне та культурне надбання.

ЗК 10. Комплексність у педагогічній діяльності щодо організації та здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки студентів до певного виду професійно-орієнтованої діяльності.

спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність формулювати наукову проблему, розробляти робочі гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, які необхідно вирішити для досягнення мети, оцінювати необхідні ресурси та час для реалізації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

ФК 6. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати проведених експериментів і досліджень; робити висновки на основі одержаних досліджень, застосовувати їх у науковій та практичній сфері

ФК 9. Здатність створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях.

ФК 10. Здатність брати участь у критичному діалозі, наукових дискусіях на міжнародному рівні, відстоювати свою власну позицію, проявляти ініціативу щодо впровадження у виробництво результатів дисертаційного дослідження.

ФК 11. Вміння користуватись нормативно-правовою базою та організувати роботу відповідно до галузевих вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці.

ФК 12. Знання і дотримання норм наукової етики і академічної доброчесності.

програмні результати:

ПР 1. Володіти сучасними передовими концептуальними та методологічними знаннями при виконанні науково-дослідницької та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей знань.

ПР 2. Мати ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії, знання праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загально-цивілізаційного процесу.

ПР 3. Знати процедуру встановлення інформаційної цінності та якості літературних і фондкових джерел.

ПР 4. Знати принципи організації, форми здійснення освітньо-наукового процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання.

ПР 5. Уміти проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових наукових положень та ідей.

ПР 6. Ініціювати, організувати та проводити комплексні дослідження у науково-дослідницькій та інноваційній діяльності.

ПР 7. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень у сфері агрономії.

ПР 8. Аналізувати наукові праці, виявляючи дискусійні та малодосліджені питання, здійснювати моніторинг наукових джерел інформації стосовно проблеми, яка досліджується, встановлювати їх інформаційну цінність шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.

ПР 9. Проводити професійну інтерпретацію отриманих матеріалів на основі сучасного програмного забезпечення з використанням існуючих теоретичних моделей, створювати власні об'єкт-теорії.

ПР 10. Вільно спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю у відповідній галузі наукової та/або професійної діяльності.

ПР 11. Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у вітчизняних наукових фахових виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.

ПР 12. Професійно презентувати результати своїх досліджень на вітчизняних та міжнародних наукових конференціях, семінарах, використовувати іноземну мову у науковій, освітній та інноваційній діяльності.

ПР 13. Використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці джерел.

ПР 14. Здійснювати організацію досліджень відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці.

ПР 15. Мати здатність діяти соціально свідомо і відповідально на основі етичних мотивів, приймати обґрунтовані рішення, саморозвиватися і самовдосконалюватися.

ПР 16. Нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень, мотивувати співробітників та рухатися до спільної мети.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (softskills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

3. Пререквізити і постреквізити навчальної програми

Культура наукової мови належить до навчальної дисципліни обов'язкової компоненти, освітній компонент циклу загальної підготовки.

4. Програма навчальної дисципліни

АТЕСТАЦІЯ 1

Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування.

Тема 2. Літературна мова. Мовна норма.

Тема 3. Фразеологія наукового мовлення.

Тема 4. Лексичний склад мови у професійному спілкуванні.

Тема 5. Українська термінологія в професійному спілкуванні.

Тема 6. Термінологія у професійному спілкуванні.

Тема 7. Науковий стиль у професійному спілкуванні.

Тема 8. Підсумкове заняття (Атестація 1).

АТЕСТАЦІЯ 2

Тема 9. Науковий стиль і його засоби в професійному спілкуванні.

Тема 10. Мовні засоби наукового стилю.

Тема 11-12. Мовностилістичні особливості та структура наукових робіт.

Тема 13. Мовний етикет науки.

Тема 14. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів.

Тема 15. Переклад і редагування наукових текстів.

Тема 16. Підсумкове заняття (Атестація 2).

5. Структура навчальної дисципліни

Назви	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л.	пр.	лаб.	інд.	с.р.		л.	пр.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
АТЕСТАЦІЯ 1												
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування.	12	-	4	-		8	12		2			10
Тема 2. Літературна мова. Мовна норма.	10		2			8	10					10
Тема 3. Фразеологія наукового мовлення.	12		2			10	12					12
Тема 4. Лексичний склад мови у професійному спілкуванні.	12		2			10	12					12
Тема 5. Українська термінологія в професійному спілкуванні	10		2			8	10					10
Тема 6. Термінологія у професійному спілкуванні.	10		2			8	10					10
Тема 7. Науковий стиль у професійному спілкуванні.	10		2			8	10		2			8
Тема 8. Підсумкове заняття	2		2				2					2

(Атестація 1)										
АТЕСТАЦІЯ 2 Тема 9. Науковий стиль і його засобів професійному спілкуванні.	10		2			8	10			10
Тема 10. Мовні засоби наукового стилю.	10		2			8	10			10
Тема 11-12. Мовностилістичні особливості та структура наукових робіт	20		4			16	20			20
Тема 13. Мовний етикет науки.	10		2			8	10			10
Тема 14. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів.	10		2			8	10			10
Тема 15. Переклад і редагування наукових текстів.	10		2			8	10			10
Тема 16 Підсумкове заняття.	2		2				2			2
Разом	150		34			116	150		6	144

6. Теми практичних занять (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Державна мова – мова професійного спілкування.	2
2	Науковий стиль у професійному спілкуванні.	2
3	Заліковий контроль.	2
	Разом	6

7. Теми практичних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	АТЕСТАЦІЯ 1 Державна мова – мова професійного спілкування. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Поняття «мова», «національна мова», «мовлення». Функції мови. Мови світу і місце серед них української. Правовий статус української мови. Поняття «державна мова», «офіційна мова». Характеристика усної і писемної форм мовлення.	4
2	Літературна мова. Мовна норма. Поняття літературної мови, її ознаки. З історії виникнення української літературної мови. Літературна норма. Типологія мовних норм, їх різновиди. Науковий стиль.	2
3	Фразеологія наукового мовлення. Особливості фразеологічної системи української мови. Класифікація фразеологічних одиниць. Фразеологічні одиниці у науковому мовленні. Джерела української фразеології.	2
4	Лексичний склад мови у професійному спілкуванні. Лексичні норми української літературної мови. Українська лексика з погляду її походження, експресивного забарвлення, сфери використання. Власне українська лексика. Слова іншомовного походження у складі української мови, сфера їх вживання, стилістичні можливості.	2
5	Українська термінологія в професійному спілкуванні. Історія і сучасні проблеми української термінології. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії. Термін та його ознаки. Термінологія як вузькоспеціальна термінологія.	2
6	Термінологія у професійному спілкуванні. Термінологія обраного фаху. Способи творення термінів. Нормування, кодифікація і стандартизація термінів. Українські електронні термінологічні словники	2
7	Науковий стиль у професійному спілкуванні. Ставлення і розвиток наукового стилю української мови. Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мовні засоби наукового стилю. Оформлення результатів наукової діяльності. План, тези, конспект як важливий засіб організації розумової праці. Анотування і реферування наукових текстів. Основні	2

	правила бібліографічного опису, оформлювання покликань.	
8	Підсумкове заняття (Атестація 1)	2
9	АТЕСТАЦІЯ 2 Науковий стиль і його засоби в професійному спілкуванні. Реферат як жанр академічного письма. Стаття як самостійний науковий твір. Основні вимоги до виконання та оформлювання курсової, бакалаврської робіт. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці. Науковий етикет.	
10	Мовні засоби наукового стилю. Мовні засоби наукового стилю. Оформлення результатів наукової діяльності. План, тези, конспект як важливий засіб організації розумової праці. Анотування і реферування наукових текстів. Основні правила бібліографічного опису, оформлювання покликань.	2
11	Мовностилістичні особливості та структура наукових робіт. Реферат як жанр академічного письма. Стаття як самостійний науковий твір. Основні вимоги до виконання та оформлювання курсової, бакалаврської робіт. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці. Науковий етикет	2
12	Мовностилістичні особливості та структура наукових робіт. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці. Науковий етикет	2
13	Мовний етикет науки. Поняття «мовний етикет науки». З історії становлення етикету в Україні. Види етикету. Поняття «мовленнєвий етикет», «спілкувальний етикет». Правила для адресанта. Правила для адресата. Візитна картка як спосіб установаження індивідуального контакту.	2
14	Проблеми перекладу і редагування наукових текстів. Форми і види перекладу. Буквальний, адекватний, реферативний, анотаційний переклади. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською. Вибір синоніма під час перекладу. Переклад термінів. Особливості редагування наукового тексту. Помилки у змісті й будові висловлювань	2
15	Переклад і редагування наукових текстів. Вибір синоніма під час перекладу. Переклад термінів. Особливості редагування наукового тексту. Помилки у змісті й будові висловлювань.	2
16	Підсумкове заняття (Атестація 2)	2
	Разом	32

	Заліковий контроль	2
--	---------------------------	----------

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення і розвиток наукового стилю української мови.	8
2	Мовні засоби наукового стилю.	10
3	Науковий текст і професійний виклад думки.	8
4	Термінологія фаху.	8
5	Українські електронні термінологічні словники.	8
6	План тези, конспект як важливий засіб організації наукової праці.	10
7	Анотування і реферування наукових текстів.	8
8	Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці.	8
9	Мова науки і національна мова.	8
10	Реферат як жанр академічного письма.	8
11	Науковий етикет.	8
12	Переклад як вид мовленнєвої діяльності.	8
13	Особливості перекладу наукового тексту.	8
14	Літературне редагування фахового тексту: специфіка і завдання.	8
Усього		116

Основні види самостійної роботи здобувача

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до практичних занять	24	щотижнево	Завдання, тести
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	32	щотижнево	Завдання, тести
3	Індивідуальне творче завдання (виконання завдань, підготовка презентацій, написання рефератів та ін.)	40	1 раз на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією,

				усний захист
4	Підготовка до підсумкового заняття та залікового контролю	20	3 рази на семестр	Тестування у системі СОКРАТ
Разом		116		

Самостійна робота аспіранта організовується шляхом видачі переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуальних творчих завдань (презентацій).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій з викладачем. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Теми індивідуальних творчих завдань

Завдання 1. Скласти загальну модель побудови наукового тексту, на її основі підготуйте доповідь на одну з актуальних тем вашої фахової проблематики.

Завдання 2. Зі збірника наукових праць виписати 7-8 заголовків (назв статей). Дослідити, які з них виражають основну думку, а які тему.

Завдання 3. Опрацювати статтю зі сфери ваших наукових досліджень. Здійснити реферування цього наукового джерела.

Завдання 4. Опрацювати наукову статтю в контексті вимог до змісту побудови та мовного оформлення. Проаналізувати текст статті на лексичному та фразеологічному рівні. Визначте, за допомогою яких мовних засобів створюється його логічність, послідовність, доказовість.

Завдання 5. Підготувати і представити презентації.

1. Термінологія обраного фаху.
2. Анотування і реферування наукових текстів.
3. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці.
4. Науковий етикет.

Завдання 6. Напишіть реферат на одну із запропонованих тем.

1. Становлення і розвиток наукового стилю української мови.
2. Мовні засоби наукового стилю.

3. Науковий текст і професійний виклад думки.
4. Роль синонімів у термінологічних системах.
5. Українська термінологія і національні культурні традиції.
6. Українська термінологія як чинник державності української мови.
7. Роль перекладу в поповненні термінологічної лексики.
8. Особливості розвитку термінолексики на межі століть.
9. Актуальні проблеми термінознавства.
10. Українська термінологія – національна за своїми витоками, міжнародна за своїм поширенням.
11. Термінологія в її історичному розвитку.
12. Мова науки і національна мова.
13. Лексикографічна компетенція як показник мовної культури науковця.
14. Українські електронні фахові словники.
15. Оформлювання результатів наукової діяльності.
16. Реферат як жанр академічного письма.
17. Переклад як вид мовленнєвої діяльності.
18. Особливості перекладу наукового тексту.
19. Літературне редагування фахового тексту: специфіка і завдання.
20. Особливості перекладу запозиченої термінологічної лексики українською мовою.
21. Проблеми перекладу термінології (педагогічної, сільськогосподарської, управлінської, технічної, економічної тощо).
22. Особливості редагування наукового тексту.

9. Методи навчання

- Лекція
- Бесіда
- Дискусія
- Проблемні завдання

- Випереджувальна самостійна робота
- Мобільне навчання
- Контекстне навчання (моделювання майбутньої професійної діяльності)
- Робота в малих групах
- Інтегроване навчання

10. Форми поточного та підсумкового контролю

Система контролю враховує різні типи доказів рівня знань аспірантів та має такі складові:

- *поточний контроль* – має на меті оцінку роботи аспірантів за всіма видами аудиторної роботи з дисципліни «Українська мова в науці» і відображає поточні навчальні досягнення аспірантів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни;

- *самоконтроль* призначений для самооцінки аспірантами якості засвоєння навчального матеріалу з дисципліни (розділу, теми). Формою здійснення цього виду контролю є проходження аспірантами тестування за кожною темою дисципліни в електронні системи управління «Сократ» ВНАУ;

- *рубіжний контроль*, формою якого є атестація з кожної частини курсу, що передбачено програмою навчальної дисципліни та навчальним планом;

- *оцінка результатів самостійної роботи* як важливого компонента навчального процесу, керованого під час індивідуально-консультативної роботи викладача з аспірантом;

- *підсумковий семестровий контроль* як інтегрована оцінка засвоєння знань з проведенням обов'язкового семестрового заліку.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумкова оцінка за *аудиторну роботу* виставляється в кінці семестру, після закінчення проведення аудиторних занять з курсу. Це – оцінка участі здобувача у практичних заняттях та присутності на заняттях. Накопичені оцінки під час проведення різних видів аудиторних робіт надають правомірність такої форми атестації.

Бальна оцінка за кожен частину курсу виставляється під час проведення поточного контролю знань і викладач обов'язково інформує здобувача про результати оцінювання.

Підсумкова оцінка за *самостійну роботу* – це оцінка результату виконання здобувачем індивідуальних завдань з курсу. Оцінка за самостійну роботу входить до поточного контролю і виставляється в журнал викладача.

Максимально можлива кількість умовних балів за навчальні заняття студента становить 70% (коефіцієнт 0,7).

Залік – це форма підсумкового контролю, що проводиться як контрольний захід і є обов'язковим для всіх здобувачів. Максимально можлива кількість умовних балів за залік здобувача становить 30% (коефіцієнт 0,3).

Здобувач допускається до заліку за результатами поточного контролю знань з дисципліни, якщо він набрав мінімальну кількість балів – 35.

Форма проведення заліку – усна.

№ з/п	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у роботі на практичних заняттях	12
2	Виконання практичних вправ і завдань	8
4	Конспектування теоретичного матеріалу	5
5	Виконання контрольної роботи, тестування	5
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у роботі на практичних заняттях	12
7	Виконання практичних вправ і завдань	8
8	Конспектування теоретичного матеріалу	5

9	Виконання контрольної роботи, тестування	5
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки - на екзамені.

Шкала оцінки знань студента

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за 100- бальною шкалою
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82–89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок	75–81
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	66–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60–65
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	35–59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс	0–34

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку чи екзамену. Крім того, обов’язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Усний виступ, письмові відповіді, виконання і захист творчої роботи, презентації, тестування % від максимального балу	Критерії оцінювання
Відмінно – 90-100%	<p>В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.</p> <p>Правильно вирішив усі тестові завдання.</p>
Добре – 75-89%	<p>Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу.</p> <p>Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.</p>
Задовільно – 66-74%	<p>Загалом володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>Правильно вирішив половину тестових завдань.</p>
Достатньо – 60-65%	<p>Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві</p>

	неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
Незадовільно – 35-59%	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
Повторне складання 1-34%	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

12. Методичне забезпечення

1. Освітньо-наукова програма «Економіка» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Кваліфікація: Доктор філософії з економіки. Вінниця, 2021. 21 с.

2. Освітньо-наукова програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство. Кваліфікація: Доктор філософії з технології виробництва і переробки продукції тваринництва. Вінниця, 2021. 19 с.

3. Освітньо-наукова програма «Галузеве машинобудування» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 133 Галузеве машинобудування галузі знань 13 Механічна інженерія. Кваліфікація: Доктор філософії з галузевого машинобудування. Вінниця, 2021. 22 с.

4. Освітньо-наукова програма «Матеріалознавство» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 132 Матеріалознавство галузі знань 13 Механічна інженерія. Кваліфікація: Доктор філософії з матеріалознавства. Вінниця, 2021. 18 с.

5. Освітньо-наукова програма «Матеріалознавство» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 01 Агрономія галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство. Кваліфікація: Доктор філософії з агрономії Вінниця, 2021. 24 с.
6. Тимкова В.А. Українська мова в науці : навчально-методичний посібник. Вінниця : ВВ ВНАУ, 2018. 125 с.
7. Тимкова В.А. Українська мова та культура мовлення. Методичні матеріали для самостійної роботи студентів економічних спеціальностей. Вінниця : ВВ ВДАУ, 2018. 44 с.
8. Смагло Н.С. Методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня денної форми навчання галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» кваліфікація: Доктор філософії з економіки. Вінниця : ВНАУ, 2021.
9. Юмачікова О.М. Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова в науці» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальностями 051 – Економіка, 204 – Технології виробництва та переробки продукції тваринництва, 133 – Галузеве машинобудування, 132 – Матеріалознавство, 201 – Агрономія. Вінниця : РВВ ВНАУ, 2021. 34 с.

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Гриджук О.Є. Фахова термінологія : навчальний посібник. Львів : НЛТУ України, 2016. 403 с.
2. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.
3. ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила.
4. Дащенко Н.Л. Науковий текст: оформлення й редагування : навчальний посібник. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. 431 с.

5. Тимкова В.А., Ільчук В.В. Українська мова в науці : навчальний посібник. Вінниця : ВВ ВНАУ, 2018. 202 с.
6. Тимкова В.А. Українська мова в науці : навчальний посібник. Вінниця : РВВ ВНАУ, 2018. 212 с.
7. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови : навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2016. 312 с.
8. Семенов О.М. Культура наукової української мови : навчальний посібник. К. : ВЦ «Академія», 2018. 216 с.
9. Український правопис. Нова редакція. Київ : Наук. думка, 2020. 392 с.
10. Український правопис: нова редакція : навч. посіб. / За ред. С.В. Шевчук. К. : Алерта, 2020. 118 с.
11. Шкіцька І.Ю. Основи академічної доброчесності : навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 64 с.

Додаткова:

1. Бабич Н.Б. Культура фахового мовлення: навчальний посібник / За ред. Н.Б. Бабич. Чернівці : Книги – ХХІ, 2016. 496 с.
2. Булик-Верхола С.З. Основи термінознавства : навчальний посібник .Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 160 с.
3. Горошкіна О.М., Шутова Л.І. Науковий текст: особливості мови та стилю : навчально-методичний посібник для аспірантів. К. : Світанок, 2017. 138 с.
4. Грищенко Т.Б. Українська мова та культура мовлення : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та коледжів. Вінниця : НОВА КНИГА, 2018. 472 с.
5. Зубков М. Сучасне українське ділове мовлення. Х. : Торсінг, 2020. 384 с.
6. Корж А.В. Документознавство. Зразки ділових паперів право ділової сфери : навчальний посібник. К. : КНТ, 2018. 372 с.
7. Левченко О. Науковий стиль: культура мовлення : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 204 с.

8. Мацько Л.І. Українська наукова мова (теорія і практика) : навчальний посібник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2011. 272 с.
9. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови : навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2016. 312 с.
10. Основи культури наукового мовлення : навчально-методичний посібник К. : НАДУ, 2017. 80 с.
11. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2016. 291с.
12. Семенов О.М. Культура наукової української мови : навчальний посібник. Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2018. 252 с.
13. Семенов О.М. Культура наукової української мови : навчальний посібник. К. : ВЦ «Академія», 2018. 216 с.
14. Сурмін Ю. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація : навчально-методичний посібник. К. : НАДУ, 2018. – 184 с.

Інтернет-джерела:

1. <http://www.mova.info>
2. <http://www.novamova.com.ua>
3. <http://www.ulif.org.ua>
4. <https://r2u.org.ua/>
5. <https://slovnyk.ua/>
6. <http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/akadem-chna-dobrochesn-st.php>